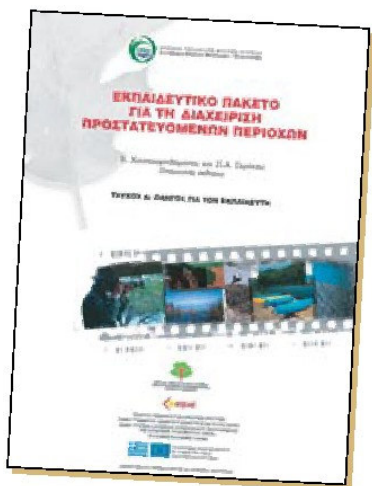

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΑΚΕΤΟ

Διαχείριση προστατευόμενων περιοχών

Στο πλαίσιο του έργου «Ανάπτυξη ανοικτού συστήματος απόκτησης και πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων στον κλάδο της προστασίας περιβάλλοντος», το οποίο εντάσσεται στην Κοινοτική Πρωτοβουλία EQUAL, το ΕΚΒΥ σχεδίασε και ανέπτυξε ένα εκπαιδευτικό πακέτο για το φυσικό περιβάλλον με τίτλο «**Διαχείριση προστατευόμενων περιοχών**».

Το εκπαιδευτικό πακέτο σχεδιάστηκε από ομάδα επιστημόνων ειδικών σε θέματα εκπαίδευσης και διαχείρισης φυσικού περιβάλλοντος και περιέλαβε τα ακόλουθα:

- Διατύπωση του γενικού και των ειδικότερων σκοπών.
- Αναγνώριση ομάδων στόχων.
- Καθορισμό γνωστικού αντικείμενου.
- Επιλογή θεματικών ενοτήτων.
- Διατύπωση γενικού σκοπού διδασκαλίας ανά θεματική ενότητα.
- Επιλογή διδακτικών προσεγγίσεων.
- Προσδιορισμό της δομής του εκπαιδευτικού πακέτου.

Με γνωστικό αντικείμενο τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση της διαχείρισης σε προστατευόμενες περιοχές, το εκπαιδευτικό πακέτο δημιουργήθηκε με σκοπό να χρησιμοποιηθεί σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης ατόμων τα οποία, εν δυνάμει, θα εργασθούν στον τομέα της διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών, συμβάλλοντας, με τον τρόπο αυτό, στην επίτευξη των σκοπών της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL. Ειδικότεροι σκοποί είναι:

- η θεωρητική και πρακτική κατάρτιση ατόμων στο γνωστικό αντικείμενο του πακέτου,
- η ανάπτυξη δεξιοτήτων στον τομέα της διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών, και
- η διαμόρφωση θετικών στάσεων και η καλλιέργεια θετικής συμπεριφοράς στα επιμέρους θέματα που αφορούν τον τομέα της διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών.

Σε ποιους απευθύνεται το εκπαιδευτικό πακέτο;

Το εκπαιδευτικό πακέτο απευθύνεται σε ενήλικες, γυναίκες και άνδρες, πανεπιστημιακής εκπαίδευσης σε κλάδους που έχουν σχέση με τους ανανεώσιμους φυσικούς πόρους. Τα άτομα αυτά θα ανήκουν στις κοινωνικές ομάδες είτε των νεοεισερχομένων στην αγορά εργασίας είτε των ανέργων πτυχιούχων με περιορισμένη πρότερη πείρα είτε των πτυχιούχων

στους οποίους δεν είχε δοθεί η δυνατότητα να εργασθούν σε αντικείμενο σχετικό με τις σπουδές τους.

Η συμμετοχή ατόμων από τις προαναφερόμενες ομάδες σε πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης στο οποίο θα χρησιμοποιηθεί το εκπαιδευτικό πακέτο, θα έχει ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων, ώστε τα άτομα να μπορούν να στελεχώσουν:

- υφιστάμενους και υπό ίδρυση φορείς διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών (βάσει των Νόμων 2742/1999 και 3044/2002),
- μη κρατικές οργανώσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα της διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών,
- σχετικές υπηρεσίες και φορείς της Τοπικής και Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, των Περιφερειών και των αρμοδίων Υπουργείων.

Ποια είναι τα θέματα που πραγματεύεται το εκπαιδευτικό πακέτο;

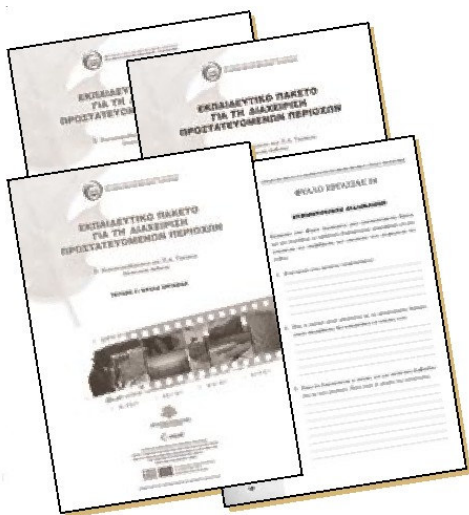
Στο πλαίσιο του γνωστικού αντικείμενου του πακέτου, η επιλογή των θεματικών ενοτήτων έγινε λαμβάνοντας υπόψη την υφιστάμενη κατάσταση και τις ανάγκες στην Ελλάδα, όπως αυτές προκύπτουν από:

- Τα αποτελέσματα της μελέτης «Καταγραφή επιχειρησιακών τομέων και ειδικοτήτων κατάρτισης και ανάλυση εργασίας για επιλεγμένες ειδικότητες του κλάδου *Φυσικό Περιβάλλον*» (ΟΙΚΟΣ ΕΠΕ 2003).
- Το θεσμικό πλαίσιο για την προστασία του περιβάλλοντος στην Ελλάδα.
- Τις υποχρεώσεις της Ελλάδας (όπως αυτές απορρέουν από το διεθνές και ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο).
- Τους στόχους και τις προτεραιότητες του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον» (ΥΠΕΧΩΔΕ) για την προγραμματική περίοδο 2000-2006.
- Τους στόχους και τις προτεραιότητες του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση» (Υπ. Εργασίας), για την προγραμματική περίοδο 2000-2006.
- Τους στόχους και τις προτεραιότητες του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση» (Υπ. Εθνικής Παιδείας), για την προγραμματική περίοδο 2000-2006.
- Την πείρα του ΕΚΒΥ στον τομέα της κατάρτισης σε θέματα διατήρησης και διαχείρισης φυσικού περιβάλλοντος.

Οι θεματικές ενότητες που επιλέχθηκαν παρουσιάζονται συνοπτικά στον Πίνακα 1. Μεγαλύτερη βαρύτητα δίνεται στην τέταρτη ενότητα, η οποία εστιάζει στο καθαυτό γνωστικό αντικείμενο του πακέτου, ενώ οι προηγούμενες ενότητες λειτουργούν υποστηρικτικά σε αυτήν παρέχοντας προαπαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες. Μία πέμπτη ενότητα περιλαμβάνει πληροφορίες για το πώς μπορούν να προετοιμασθούν οι άνεργοι επιστήμονες στο να εξεύρουν εργασία και για τις αρχές που πρέπει να διέπουν την υγιεινή και την ασφάλεια στην εργασία σε χώρους όπως οι φορείς διαχείρισης.

Πίνακας 1. Θεματικές ενότητες και επιμέρους θέματα του εκπαιδευτικού πακέτου

Α/Α	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΘΕΜΑΤΑ
1η	Οικοσυστήματα και προστατευόμενες περιοχές της Ελλάδας	<ul style="list-style-type: none"> - Το φυσικό περιβάλλον της Ελλάδας - Οικοσυστήματα - Τοπία - Λειτουργίες και αξίες φυσικών οικοσυστημάτων - Πηγές πληροφοριών για το φυσικό περιβάλλον της Ελλάδας - Κίνδυνοι που απειλούν το ελληνικό φυσικό περιβάλλον - Προστατευόμενες περιοχές
2η	Θεσμικό πλαίσιο για τις προστατευόμενες περιοχές	<ul style="list-style-type: none"> - Διεθνές και ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο - Εθνικό θεσμικό πλαίσιο - Κείμενα εθνικής στρατηγικής και εθνικού σχεδιασμού
3η	Η αρχή της αειφορίας και η σημασία της στη διαχείριση	<ul style="list-style-type: none"> - Περί αειφορίας - Διδάγματα από τις σχέσεις υγροτόπων και γεωργίας
4η	Σχεδιασμός, εφαρμογή και αξιολόγηση της διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών	<ul style="list-style-type: none"> - Φορείς διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών - Σχεδιασμός της διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών - Ενημέρωση, συμμετοχικές διαδικασίες και περιβαλλοντική εκπαίδευση στις προστατευόμενες περιοχές - Οικονομική αποτίμηση των λειτουργιών των οικοσυστημάτων - Αποκατάσταση οικοσυστημάτων - Οι τεχνητοί υγρότοποι ως συστήματα επεξεργασίας λυμάτων - Παρακολούθηση
5η	Θέματα εργασίας	<ul style="list-style-type: none"> - Εξεύρεση απασχόλησης - Υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας

Η δομή του εκπαιδευτικού πακέτου

Το εκπαιδευτικό πακέτο είναι δομημένο κατά τέτοιο τρόπο ώστε να επιτρέπει στον εκπαιδευτή να το χρησιμοποιήσει ανάλογα με την πείρα και τις ανάγκες των καταρτιζόμενων αλλά και αναλόγως των σκοπών και της χρονικής διάρκειας του εκάστοτε προγράμματος κατάρτισης στο οποίο θα χρησιμοποιηθεί. Ο εκπαιδευτής μπορεί να χρησιμοποιήσει το εκπαιδευτικό πακέτο στο σύνολό του, ή επιλεκτικά κατά περίπτωση. Το εκπαιδευτικό υλικό περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

Υλικό για τον εκπαιδευτή

Αποτελείται από δύο τεύχη:

- Τεύχος Α' «Οδηγός για τον Εκπαιδευτή»
- Τεύχος Β' «Βασικά Κείμενα»

Ο Οδηγός για τον Εκπαιδευτή αποτελείται από δύο μέρη και δύο παραρτήματα. Στο πρώτο μέρος αναφέρονται οι ομάδες στόχοι, περιγράφονται η δομή και οι σκοποί του εκπαιδευτικού πακέτου και του υλικού και παρουσιάζεται συνοπτικά το γνωστικό αντικείμενο και η διάρθρωσή του σε θεματικές ενότητες. Παρουσιάζονται, επίσης, οι διδακτικές προσεγγίσεις, οι τρόποι χρήσης του εκπαιδευτικού υλικού, τα προτεινόμενα μέσα αξιολόγησης. Το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει γενικές οδηγίες και υποδείξεις ως προς τη χρήση και την πληρέστερη αξιοποίηση του εκπαιδευτικού υλικού και οδηγίες προς τον εκπαιδευτή, κατ' αντιστοιχία με τα Φύλλα Εργασίας, για την υλοποίηση των περιεχόμενων δραστηριοτήτων. Οι οδηγίες αυτές θα βοηθήσουν τον εκπαιδευτή να καθοδηγήσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τους καταρτιζόμενους στην υλοποίηση των δραστηριοτήτων των Φύλλων Εργασίας.

Τα Βασικά Κείμενα διαρθρώνονται σε τέσσερις θεματικές ενότητες (μέρη) που αφορούν στο γνωστικό αντικείμενο του εκπαιδευτικού πακέτου, ενώ μία πέμπτη ενότητα κειμένων πραγματεύεται εργασιακά θέματα τα οποία παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τις ομάδες στόχους του πακέτου. Τα βασικά κείμενα αποτελούν το βοήθημα του εκπαιδευτή καθώς θα μπορεί να προσφεύγει σ' αυτά προκειμένου να ανανεώνει τις γνώσεις του, να ενημερώνεται αλλά και να συλλέγει πληροφορίες και υλικό που θα τον διευκολύνουν κατά τη διδασκαλία των θεμάτων που πραγματεύονται τα Φύλλα Εργασίας.

Υλικό για τον καταρτιζόμενο

Αποτελείται από τα τεύχη:

- Τεύχος Β' «Βασικά Κείμενα»
- Τεύχος Γ' «Φύλλα Εργασίας»

Στο Τεύχος Γ περιλαμβάνονται 31 Φύλλα Εργασίας. Κάθε ένα πραγματεύεται συγκεκριμένο αντικείμενο μελέτης, είναι αυτοτελές και περιλαμβάνει κατάλληλα επιλεγμένες δραστηριότητες οι οποίες, κατά περίπτωση, είτε σχετίζονται με συγκεκριμένη θεματική ενότητα είτε συνθέτουν συναφή ή αλληλοεξαρτώμενα γνωστικά αντικείμενα από διαφορετικές θεματικές ενότητες. Ο καταρτιζόμενος μπορεί να εργασθεί βάσει συγκεκριμένων γραπτών οδηγιών ή και εντολών που περιέχονται στο Φύλλο Εργασίας και σύμφωνα με τις υποδείξεις και την καθοδήγηση του εκπαιδευτή. Οι δραστηριότητες σχεδιάστηκαν με τέτοιο τρόπο ώστε μέσα από την υλοποίησή τους ο καταρτιζόμενος να αναπτύξει γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες προς την κατεύθυνση της άσκησης του επαγγελματικού αντικειμένου στο οποίο καταρτίζεται.

Η χρήση των Βασικών Κειμένων από τον καταρτιζόμενο έχει ως σκοπό να του προσφέρει τις απαραίτητες πληροφορίες που θα τον βοηθήσουν στην κατανόηση του γνωστικού αντικείμενου των θεματικών ενότητων και των επιμέρους θεμάτων αλλά και στην υλοποίηση των δραστηριοτήτων των Φύλλων Εργασίας. Επιπλέον, ενθαρρύνουν τον καταρτιζόμενο σε περαιτέρω διερεύνηση με την παραπομπή σε κατάλληλες συμπληρωματικές πηγές (π.χ. βιβλιογραφία, σχετικές ιστοσελίδες).

Υποστηρικτικό Υλικό

Πρόκειται για υλικό το οποίο, κατά περίπτωση, θα χρησιμοποιούν ο εκπαιδευτής και ο καταρτιζόμενος, καθώς εξυπηρετεί την υλοποίηση συγκεκριμένων Φύλλων Εργασίας ή ορισμένων δραστηριοτήτων των Φύλλων Εργασίας. Περιλαμβάνεται σε έναν οπτικό δίσκο (DVD-ROM) και αποτελείται από εποπτικό και συμπληρωματικό ενημερωτικό υλικό [π.χ. δημοσιευμένα άρθρα, πρόσθετα δεδομένα για τη μελέτη ειδικής περίπτωσης (case study), διαφάνειες, φωτογραφίες, χάρτες].

Στο εκπαιδευτικό πακέτο χρησιμοποιήθηκαν διάφορες διδακτικές μέθοδοι, οι οποίες ενδείκνυνται για διαφορετικά είδη μάθησης, όπως: διάλεξη ή παρουσίαση, ομαδική συζήτηση (τεχνική του καταγισμού ιδεών, μελέτη ειδικών περιπτώσεων), ομαδική εργασία, ανακάλυψη ή διερεύνηση, παιχνίδι ρόλων.

Έλενα Χατζηχαράλαμπος